

Узук тақиш суннатми?

05:00 / 18.01.2017 51498

كولموءامعزىللىهلسرلسرىملىسووهىلعلللىلصىبنلاناك
الهنإ:هللىق،مورلاكلماآباتكلسرىنأاموىدارأف،كاذنآملال
تقولاكذذمنمخالذخاف،امتاهىلعلناكاذإالآباتكالبقى
نأملسوهىلعلللىلصىبنلاناك:لاقهنعولللىلصىبنلاناك
نوكىنأال،آباتكنوعزقىالْمُهْنِإ:هللىق،مورلاىللبتكى
،وئىفوضاىبىلرطنأىنأكف،هضفمنامتاهذخاف،اموتحم
(هلىقفتم) "هلللووسر دمحمهفشقنو"

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўша давр подшоҳ ва қабила бошлиқларига элчилар юборар эдилар. Бир кун Рум подшоҳига мактуб юбормоқчи бўлдилар. Шунда у зотга: “Рум подшоҳи фақатгина муҳр босилган мактубларни қабул қилади”, дейилди. Шу ондан бошлаб у зот узук тақишни бошладилар.

Бу ҳақида Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: Румга мактуб ёзмоқчи бўлгандилар, у зотга: “Улар фақат муҳр босилган мактубларнигина ўқийдилар”, дейилинди. Шунда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кумуш узук тақа бошладилар. Мен ҳозир ҳам Расулulloҳ қўлларида ўша узукнинг ялтирашини кўриб тургандекман ва унга Муҳаммад расулulloҳ деган сўзларни нақшини туширган эдилар” (Муттафақун алайҳ).

مَلَسَوَهُيَلَعْلَلِصَلَلِللُوَسَرْنَأ،امهنعولللىلصىبنلاناك
لوسر دمحمهفشقنو،هفكلىامىهصلفلحوبهذمنامتاهذخاف
اللاقوبىمراهوذخاتادقْمَهَارَمَلَف،هلثمسانلادخاف،هلل
،هضفلاميتاوخسانلادخاف،هضفمنامتاهذخاتامث،أدبأهسبأ
وبأملسوهىلعلللىلصىبنلاناكذخاف:رمعنأالاق
قفتم) "سىرأرئىبىفانمئعوقوئىتحنانمئعئمئىركب
(هلىق)

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тиллодан узук тақиб, унинг кўзини қўлларининг кафти тарафига қилиб олдилар. Унга Муҳаммад Расулulloҳ лафзларини нақшини солдирдилар. Одамлар

باب اطخ ل ن ب رمعو ، ق يدصل ل رك ب اب ا ن او " : هل ل ا هم حر ي ق ه ي ب ل ل ا ق و
"مهراسي ي ف نوم تخ تي اون اك ، ان ي س ح و ان س ح و ، ب ل ا ط ي ب ا ن ب ي ل ع و
(373 ب ا د ا ل ا)

Байҳақий роҳматуллоҳи алайҳ:

"Абу Бакр сиддиқ, Умар ибн Хаттоб, Али ибн Абу Толиб, Ҳасан ва Ҳусайн розияллоҳу анҳумлар чап қўлларига узук тақар эдилар", деди.

Узук қайси бармоққа тақилади?

م ل س و ه ي ل ع ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا ع ن ص : ل ا ق ه ع ل ل ا ي ص ر س ن ا ن ع
ه ي ل ع ن ش ق ن ي ا ل ف ، ا ش ق ن ه ي ف ا ن ش ق ن و ، ا م ت ا خ ا ن د ح ت ا ا ن ا : ل ا ق ، ا م ت ا خ
م ل س م و ي ر ا خ ب ل ل ا ه ج ر ا) " و ر ص ن خ ي ف ه ق ي ر ب ي ر ا ل ي ن ا ف : ل ا ق ا د ح ا
(ي ر ا خ ب ل ل ا ط ف ل ل ا و)

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам узук ясаттирдилар. Биз ҳам узук тақишни бошладик, унга нақш солдирдик. У зот "Ҳеч ким узугига "Муҳаммад Расулуллоҳ" деб нақш солдирмасин", дедилар. Мен у зотнинг жимжилоқ бармоқларида узукни ялтирашини кўриб тургандекман" (Бухорий ва Муслим ривояти).

ه ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا م ت ا خ ن ا ك : ل ا ق ا ض ي ا س ن ا ث ي د ح ن م م ل س م د ن ع و
ي ر س ي ل ل ا و د ي ن م ر ص ن خ ل ل ا ي ل ا ر ا ش ا و ، و د ه ي ف م ل س و ه ي ل ع

Анас розияллоҳу анҳу:

"Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг узуклари мана бунда эди деб, чап қўлининг жимжилоғига ишора қилди".

Имом Нававий:

"Муслмон эркаклар жимжилоғига узук тақишлари суннатлигига ижмоъ қилганлар, аёллар эса барча бармоқларига узук тақсалар бўлади", деди.

Жимжилоқ ва ундан олдинги бармоққа узук тақиш жоиздир.

Узук тақиш қайтарилган бармоқ

ي ن ا ه ن : ل و ق ي ه ن ع ه ل ل ا ي ص ر ا ي ل ع ت ع م س : ل ا ق ي س و م ي ب ا ن ب ا ن ع
ن ا و ، ا ر م خ ل ل ا ه ر ث ي م ل ا و ، ي ي س ق ل ا ن ع م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ي ل ص ه ل ل ا ل ل و س ر
ه ج ر ا) " ي ط س و ل ا و ه ب ا ب س ل ل ا ي ل ا ر ا ش ا و ، و د ه ي ف و د ه ي ف ي م ت ا خ س ب ل ا
(ح ي ح ص ن س ح ث ي د ح : ل ا ق و ي د م ر ت ل ل ا)

Ибн Абу Мусо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Мен Али розияллоҳу анҳунинг:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мени ипак аралашган каноп кийимдан ва қизил чойшабдан ҳамда кўрсаткич ва ўрта бармоқларига ишора қилиб бу ва бунга узук тақишимдан қайтардилар", деяётганини эшитдим" (Термизий ривояти).

مَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ عَدْرُبَ يَبْأَنْعَو
يَتَلَّوْ طَسُؤْ لَاقَ أَمُؤْ أَمُؤْ وَأَمُؤْ وَأَمُؤْ يَفَمَّ تَحْتَأَنْ أَمُؤْ سَو
(مَلَسَم هَجْرَأ) اهَيْلَت

Абу Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Алий: "Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мени бу ва бу бармоғимга узук тақишимдан қайтардилар", деди ҳамда ўрта ва унинг ёнидаги бармоққа (кўрсаткич) ишора қилди".

(Муслим ривояти).

Аёлларни оёқ-қўлларидан хоҳлаганларига узук тақишлари мумкин.

Қайси нарсадан ясалган узукларни тақса бўлади?

مَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ عَدْرُبَ يَبْأَنْعَو
لَوَسْرَ دَمَّحُمَ هَيْفَ شَقْنَو هَيْفَ كَيْلِي أَمُؤْ صَفَلَعَجَ وَبَهَذَنْ أَمَتَاخَ دَخَّت
الَاقَو وَبَ تَمَرَاهُؤْ دَخَّتَادَقُ مَهَارَ أَمَلَفَ هَلْ تَمُؤْ سَأَنَ لَدَخَّتَافَ هَلَل
هَضْفَالِ مَيْتَاؤْخُ سَأَنَ لَدَخَّتَافَ هَضْفَؤْ نَمَ أَمَتَاخَ دَخَّتَاتُؤْ ، أَدَبَأُ هُسَبَلَأُ
وَبَأَمَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ عَدْرُبَ يَبْأَنْعَو
قَفْتَم) "سَيَرَأَرْؤِبَ يَفَنَ أَمُؤْ نَمَ عَقَو وَتَحَؤْ ، نَأَمُؤْ تَمُؤْ ، رَمُؤْ تَمُؤْ ، رَكَب
(هَيْلَع)

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тиллодан узук тақиб, унинг кўзини қўлларининг кафти тарафига қилиб олдилар. Унга Муҳаммад Расулуллоҳ лафзларини нақшини солдирдилар. Одамлар ҳам у зот каби тиллодан узук тақишни бошладилар. Расулуллоҳ одамларни тиллодан узук таққанларини кўргач ўз узукларини ечиб қўйдиларда, буни энди тақмайман, дедилар. кейинроқ кумушдан узук тақа бошладилар. Одамлар ҳам кумуш узук тақа бошладилар". Ибн Умар розияллоҳу анҳу айтдилар: **"Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўнг у узукни Абу Бакр, сўнгра Умар, сўнг Усмон розияллоҳу анҳумлар Арийс қудуғига тушиб кетгунича тақдилар".** (Муттафақун алайҳ).

Аҳмад ибн Ҳанбалдан узук тақишликда суннат нима? деб сўралганда, у зот: "Қавмнинг узуклари фақат кумушдан бўлар эди", деди (Ал-Масуатул фикҳия. Ж.11. – Б. 25).

Узук дейилганда асосан унинг халқаси назарда тутилади. Шунга кўра халқаси кумушдан бўлиб, кўзи қимматбаҳо тошлардан ясалган узукни тақиш жоиздир.

Тақиш ман қилинган узуклар

Эркаклар тилло узук тақишдан қайтарилганлар.

مَتَاخَ نَعْنَعْنَهُنَّ: مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ
مَلَسُوهُ يَرَاخُ بِلَا هَجْرًا. ب. ه. ل. ل.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тилло узук тақишдан қайтардилар".

(Бухорий ва Муслим ривояти).

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ: لَقَدْ نَعْنَعْنَهُنَّ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ
مَرَّحًا نَادَهُ: "لَقَدْ نَعْنَعْنَهُنَّ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ
(يَسْأَلُ سَأَلًا وَدَمًا هَجْرًا)" يَسْأَلُ سَأَلًا وَدَمًا هَجْرًا

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўнг қўлига тиллони, чап қўлига ипакни олдилар. Сўнгра иккаласи билан икки қўлини юқорига кўтариб, "Булар умматининг эркакларига ҳаромдир", дедилар".

(Аҳмад ва Насоий ривояти).

لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ: لَقَدْ نَعْنَعْنَهُنَّ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ
دَمْعًا: "لَقَدْ نَعْنَعْنَهُنَّ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ
بَعْدَ مَا دَعَبَ لُجْرًا لِيَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَدَمْعًا لِيَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ
أَلْ لَقَدْ نَعْنَعْنَهُنَّ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ
"مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلِصَّ بِبَنِي نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ، وَرِيْرَهُ بِيَابِ نَعْنَعْنَهُنَّ
(مَلَسُوهُ هَجْرًا)

Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг тилло узук таққанини кўриб, унинг қўлидан ечиб олиб, ташлаб юбордилар ва "Сизлардан бирингиз ўтнинг чўғини қасд қилиб қўлига оладия?!",

дедилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кетгач, бояги кишига узугингни олиб (бошқа мақсадда) фойдаланавер, дейилинди. У: “Аллоҳга қасам, ҳаргиз уни олмайман, уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ташлаб юбордилар, деди”. (Муслим ривояти).

Шунингдек, эркакларга фақат кумуш, аёлларга эса тилло ва кумушдан ясалган узуклар ҳалол ҳисобланади. Лекин, темир, мис, қўрғошин, бронза каби металллардан ясалган узуклар эркагу аёлга ҳам ҳаром саналади.

رَوَى عَنْهُ لَوْلَا صَلَّى بِنِّبِّ لَوْلَا لِيْلَءِجَ الْجَرِّ نَأْ، هِنَعِ لَوْلَا يَضْرَبُ ذِي رُبِّ نَعِ
"رَأْنِ لَوْلَا هُوَ لَيْلِحَ كَيْلَعِ يَرَأِي لِيْلَ أَم " : لَأَقِفِ دِي دَحْ نَمُ مَتَّأَخِ هُوَ لَيْلَعِ وَ مَلَسَوُ
دِحْ أَيْ لِيْلَ أَم " : لَأَقِفِ - رِفْصَا سَاحِنِ هَبَّ شُ نَمُ مَتَّأَخِ هُوَ لَيْلَعِ وَ هُوَ لَيْلَعِ رَطْفِ
لَأَقِفِ؟ هُوَ دِحْ تَأْ شَيْ شَيْ أَيْ نَمُ : لَوْلَا لَوْلَا وَسَرِ أَيْ لَأَقِفِ هُوَ رَطْفِ " مَأْنِ صَأَلِ حَيْرِ كُنْ نَمُ
(دواد وبأو يئاسن لول هجرأ)

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Темир узук таққан бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурига келди. Шунда у зот: "Негадир сенда дўзах аҳлининг зийнати кўряпман-а", дедилар. бас у тақишни тарк қилди. Кейинроқ сариқ мисдан узук тақиб келди. Шунда у зот "Негадир сендан бутнинг ҳидини сезаяпман-а", дедилар. Бас у тақишни тарк қилди. Ҳалиги киши: "Нимадан узук тақсам бўлади?", деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: "Кумушдан, вазнини бир мисқолга етказмагин", дедилар".

(Насоий ва Абу Довуд ривояти).

رَوَى عَنْهُ لَوْلَا صَلَّى بِنِّبِّ لَوْلَا لِيْلَءِجَ الْجَرِّ نَأْ، هِنَعِ لَوْلَا يَضْرَبُ ذِي رُبِّ نَعِ
مَّتَّحَتْ فَ هُوَ لَأَقِفِ " اذْ قَوْلَا " : لَأَقِفِ بَبَّ هُوَ نَمُ مَتَّأَخِ لَجَرِّ دِي يَفِ يَأْرَمَلَسَوُ
تَكْسَفِ يَعْضَفِ نَمُ مَتَّأَخِ بَبَّ مَّتَّحَتْ فَ هُوَ نَمُ رَشِ اذْ " : لَأَقِفِ دِي دَحْ نَمُ مَتَّأَخِ بَبَّ
(دمحأ هجرأ)

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг қўлида тилло узук кўриб: "Буни ташлаб юбор", дедилар. У уни ташлаб юбориб, темир узук тақиб олди. У зот: "Буниси ундан ҳам ёмон", дедилар. Кейин кумушдан узук таққан эди Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам индамадилар".

(Аҳмад ривояти).

هَوَيْلَ لَعَلَّ لَيْلَ صَيِّبٍ لَنَا نَأْيٌ دَحْنٌ نَعِيْبٌ أُنْعَبِيْ شَرْبٌ وَرَمَعٌ نَعُو
دَحْنًا وَهُوَ أَقْوَلُ أَفْهَنْ عَضْرَعٌ أَفْهَبٌ هَذَا نَمَامَاتُ أَخْبَارِ صَاعِبٍ يَلْعَى أَرْمَلٌ سَو
دَحْنًا أَفْهَبٌ رَأْيٌ لَلْهَاءِ يَلْحَدُهُ رَشَادُهُ " : لَأَقْفِ دِي دَحْنٌ نَمَامَاتُ
(نسح دنسب دمحم أخرج) " هُنَّ عَتَكَ سَفِ قَرَوْنَمَامَاتُ

Амр ибн Шуайб отасидан, у бобосидан ривоят қилади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларидан баъзисини қўлида тилло узук кўриб қолиб ундан юз ўгирдилар. Саҳобий уни ташлаб юбориб, темирдан узук тақиб олди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Буниси ёмонроқ, бу дўзах аҳлининг зийнатидир”, дедилар. саҳобий уни ҳам ташлаб юборди. Кейин кумушдан узук таққанида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам индамадилар”.

(Аҳмад ривояти).

هَوَيْلَ لَرَطْنٍ فَبَهَذَا نَمَامَاتُ أَخْسَبَلُ نَأْيٌ صَاعِبٌ لَنَا نَبِيْلٌ دَبَعٌ نَعُو
أَمَامَاتُ سَبَلٌ مُثٌ هُوَ حَرَطٌ هُوَ رَكُّهُ نَأْيٌ لَسُو وَيَلْعَى لَلْهَاءِ لَلْهَاءِ لَسُو
قَرَوْنَمَامَاتُ أَخْسَبَلٌ مُثٌ هُوَ حَرَطٌ " تَبْحٌ أَوْ تَبْحٌ أَدُهُ " : لَأَقْفِ دِي دَحْنٌ نَم
(دمحم أخرج) " هُنَّ عَتَكَ سَفِ

Абдуллоҳ ибн Амр ибн Ос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“У киши тилло узук тақиб олган эди. уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кўриб қолиб, ёқтирмагандай бўлувдилар, у уни ташлаб юборди. Сўнгра темир узук тақиб олди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам “Бу хабис, хабисроқ (жирканч, ифлосроқ)дир”, дедилар. У уни ташлаб юборди. Сўнгра кумуш узук тақиб олди. У зот индамадилар”.

(Аҳмад ривояти).

بَبَدَلٍ أَوْ رُفْصٍ لَأَوْ دِي دَحْنٍ لَأَوْ رَحْلٍ أَبٌ مُتَخَّتٌ لَأَمْ حَو

"Тош, темир, сариқ мис, бронза, тиллодан узук тақиш ҳаром саналади".

(Баҳрур роиқ).

نَأْيٌ يَلْعَى صَنْ أَدَهُ وَهُوَ صَفْلَابٌ أَلِيٌّ مُتَخَّتِي أَلِيٌّ رِيْعٌ صَالٍ عَمَامَاتُ يَفُو
مَامَاتُ رُفْصٍ لَأَوْ دِي دَحْنٍ لَأَوْ رَحْلٍ أَبٌ مُتَخَّتٌ لَأَوْ

Жомиъус сағирда келтирилади:

“Фақатгина кумуш узук тақилади. Бу эса тош, темир, сариқ мис, бронза узукларни тақиш ҳаромлиги борасида ҳужжатдир”.

(Иноя шарҳул Ҳидоя).

кишини кўриб:

“Менга нима бўлдики, сенда бутни ҳидини топаяпман” дедилар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишини темирдан узук

таққанини кўриб:

“Менга нима бўлдики, сенда дўзах аҳлини зийнати кўраяпман”

дедилар”.

Икки қўлга узук тақиш

كُلُّ ذَكَوٍ دَحَاوٍ مَتَاخٍ نَمِ رِثْكَ أَبٍ مَتَخْتَلَا زَاوَجٍ مَلْعَلَا لَهْ أَمَالِكُ نَمِ رَهْ طَأَلَا
الْوَهَابِ مِ كَلْ ذِي فِ نَوَكِي الْ نَكَلُو، نِي دِي لَاتَلِكُ فِ مَتَخْتَلَا زَاوَجٍ
مَرِحِ الْ إِي وَءَالِي خِ الْ وَءَا فَا رَسِ إِي

Аҳли илмлар каломига биноан бир узукдан кўпроқ узук тақиш жоиздир.

Шунингдек, икки қўлга узук тақиш ҳам. Лекин, ўшанда фахрланиш, исроф

ва ғурурланиш бўлмалиги лозим. Агар бўлса, ҳаром бўлади.

Узук билан ҳожатхонага кириш

هَلَلَا رَكَدَ هِي فِ نَاكٍ إِذَا مَيَسِ الْ، مَرْتَحَمِ طَفَلٍ بِأَشْوَقٍ نَمِ مَتَاخَلَا نَاكٍ إِذَا
نَاكٍ: لَأَقِ سَنَانٌ نَعٍ، مَامَحَلَا وَأُءَالَخَلَا لَوَخْدِ لَبِقِ هَعَلِ خَبِجِي فِ، يَلَاعَتِ
هَجْرًا) «هَمَّتَاخَ عَزَنَ، ءَالَخَلَا لَخَدَ إِذَا مَلَسَ وَهَيْلَعَهُ لَلَا يَلَصُّ هَلَلَا لَوُسَرِ
(يَذْمُرْتَلَا)

Агар узукка эҳтиромли сўзлар ёзилган бўлса, жумладан, унда Аллоҳ

таолонинг зикри бўлса, ҳожатхона ёки ҳаммомга киришдан илгари уни

ечиш лозим бўлади.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳожатхонага кирсалар узукларини ечиб қўяр эдилар”.

(Термизий ривояти).

Узукка нақш солиш

Уламоларимиз узукка нақш солишга ижозат берганлар.

1. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам узукларига “لوسر دمحم”
لَلَلَا”;

2. Абу Бакр розияллоҳу анҳу “لَلَلَا رِدَا قَلَا مَعْنِ” (Қандай ҳам улуғ, ҳар бир
ишга қодир бўлган Аллоҳ)”;

3. Умар розияллоҳу анҳу “ اطع او توم ل اب ى ف ك (Ўлим насиҳатгўйликка кифоя қилади)”;
4. Усмон розияллоҳу анҳу “ ن م د ن ت ل و ا ن ر ب ص ت ل (Қаттиқ сабр қиласизлар ёки қаттиқ надоматга қоласизлар)”;
5. Али розияллоҳу анҳу “ ه ل ل ك ل م ل ا (Мулк Аллоҳникидир)”;
6. Абу Ҳанифа раҳматуллоҳи алайҳ “ ت ك س ا ف ا ل ا و ر ي خ ل ل ق (Яхшилиқни гапиргин, йўқса жим тур)”;
7. Абу Юсуф раҳматуллоҳи алайҳ “ م د ن د ق ف ه ي ا ر ب ل م ع ن م (Ким ўз фикрига суяниб қолса, надомат қилади)”;
8. Имом Муҳаммад раҳматуллоҳи алайҳ “ ر ف ط ر ب ص ن م (Ким сабр қилса, зафар қучади)” лафзларини ёздирганлар.

Жонли ҳайвонлар нақши туширилган ёки кофирларнинг шиорлари битилган узук тақиш

، ة م ر ح م ن ا و ي ح ل ل و ا ن ا س ن ا ل ا ي ن ب ن م ح ا و ر ا ل ا ت ا و د ر و ص ن ا ك ش ا ل
 ل ل ا ة ك ئ ا ل م ل ل و خ د ع ن م ت ر و ص ل ل ا ن ا ل و ، ن ي ر و ص م ل ل د ي د ش ل ل د ي ع و ل ل
 ، ن ع ه ل ل ا ي ض ر ة خ ل ط ي ب ا ث ي د ح ي ف ف ، ر ي و ا ص ت ا ه ي ف ي ت ل ل ت و ي ب ل ل
 ه ي ف ا ت ي ب ة ك ئ ا ل م ل ل ا ل خ د ت ا ل " : ل ا ق م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ا ن ا
 (م ل س م و ي ر ا خ ب ل ل ه ج ر ا) ة ر و ص

Мусаввирлар борасида қаттиқ ваъийд борлигига биноан шаксиз инсон ва ҳайвонлардан иборат жонли нарсаларнинг суратини чизиш ҳаромдир. Чунки, сурат фаришталарни тасвири уйга киришдан тўсади.

Абу Талҳа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Фаришталар сурат бор уйга кирмайди” дедилар”.

(Бухорий ва Муслим ривояти).

، ن ي ن م و م ل ا م ا ة ش ئ ا ع ن ع ، ن ي ر و ص م ل ل د ي ك ا ل ا د ي ع و ل ل ا و ي ه ن ل ل ا ء ا ج د ق ل و
 ا ه ي ف ة ش ب ح ل ل ا ب ا ه ن ي ا ر ة س ي ن ك ا ت ر ك ذ ة م ل س م ا و ، ة ب ي ب ح م ا ن ا
 ا ذ ل ك ئ ل و ا ن ا " : ل ا ق م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ل ا ت ر ك ذ ف ، ر ي و ا ص ت
 ه ي ف ا و ر و ص و ، ا د خ س م ه ر ب ق ي ل ع ا و ن ب ، ت ا م ف ح ل ا ل ل ا ل ج ر ل ل ا م ه ي ف ن ا ك
 ق ف ت م) ة م ا ي ق ل ل م و ي ه ل ل ا د ن ع ق ل خ ل ل ا ر ا ر ش ك ئ ل و ا ف ، ر و ص ل ل ك ل ت
 (ه ي ل ع

узук остига сув етиши учун узукни қимирлатиб қўйиш вожибдир. Агар торлиги сабабли қимирлатиш мумкин бўлмаса, уни ечиб ташлаш вожиб бўлади.

Таяммумда узукни ечиб қўйиш

يُفكّي الو، مميتا لءانثأ مءاخلا عزن بجي هءا ىل ع ملعلا لهأ روهم ح
ءرشبلل نم مءاخلا تحت ام ىل ل صي ال فيءك بارتلا نأل، هءك فيءح
مءاخلا تحت فيءسي نأ نكمي لئاسءام لافءاملا نم سءكعلا ىل ع

Таяммум асносида узукни ечиш вожиб эканлигига аҳли илм жумҳури иттифоқ қилган. Уни қимирлатиб қўйишни ўзи кифоя қилмайди. Чунки, турпоқ қўйиқ бўлгани боис узук остидаги танага етмай қолади. Сувни акси ўлароқ. Сув оқувчи бўлгани боис узук остига сизиб киради.

Намозда узукни ўйнаш

نأ دبعللا ىل ع ف، نيءءاهشلل دب مءالسللا نءرأ مهأ ءالصلل نأ كشل ال
في رطنء امءن ع نكلو، اهيف عوشءلل او هءالصل نيءسءحء ىل ع صءح
ىءح، مءاوءلل او، بوءلل او، ءيءلل او، بءع، بءع الل ءء نيءلصلل ع قاءو
ءيضايرءا كءرء لمعي مأ ءالصل في ناسنءلل اءه له كءشءءء بءصأ

Икки шаҳодатдан кейин исломнинг энг аҳамиятли рукни намоз ҳисобланади. Шундай экан, бандага намозни гўзал қилиши, унда хушуъ билан туриши лозимдир. Лекин, намозхонларни кузатсанг ажоиб нарсага дуч келасан, яъни сақолларини, кийимларини, узукларини ўйнаб турадилар. Ҳатто, бу инсон намоздами ёки бадан тарбия билан шуғилланаяптими?, деб ўйлаб қоласан.

Эҳромда узук тақиш

امك، هءمءرء لءل مءاخلا سبل مءرءم لل زوجي هءا ملعلا لهأ روهم ح ىري
زئاء مءاخلا كءءكف ءعاسلل او رمكلل او ءراظنلل سبل هل زوجي

Жумҳур аҳли илм, эҳромдаги киши соат, камар, кўзойнак тақиши жоиз бўлгани каби эҳромдаги ҳолатда узук тақиши жоиз бўлади деганлар.

لاء مءاخلا سبل مءرءم لل زوجي ال: اولاقف ءيكللاملا كءءفي فلءاو
(11/31 ءيءقفل ءعوسوملا). لاءن ءيءفل هءفو، مءرءللا

Моликий мазҳаби жумҳурга хилоф қилиб: “Эҳромга кирган киши эҳром ҳолатида узук тақиши жоиз эмас. Агар узукни узоқ тақиб турса, фидя лозим бўлади, деганлар (ал-Мавсуатул фиқҳия. Ж. 11. – Б. 31).

